

AZ ORSZÁGOS KOMPETENCIAMÉRÉS HATÁSA A TANULÓI EREDMÉNYESSÉGRE

T-16

Sebestyén Edmond

Szegedi Tudományegyetem, Neveléstudományi Doktori Iskola

Kulcsszavak: OKM; mérés–értékelési kultúra; adatalapú döntéshozás

A magyarországi közoktatás meghatározó mérési programja az Országos kompetenciamérés (OKM). A tanulói szintű eredmények az intézmények számára hozzáférhetők, a mérés céljából azok felhasználhatók fejlesztési célokra is (Balázs et al., 2014). A pedagógusok meglátásai szerint az OKM mérési eredményei hatással vannak a tanulási–tanítási folyamatra, a tanítás tartalmára, s az iskolákban felhasználják azokat (Tóth, 2010, 2015). A felhasználás hatásáról azonban intézményi szinten keveset tudunk.

A jelen kutatás célja egyrészt az OKM és a tanulói eredmények közötti kapcsolatok, másrészt pedig a kompetenciamérés adatfelhasználási változásának feltárása. Arra a kutatási kérdésre kerestük többek között a választ, hogy vajon az iskolák adatalapú döntéshozása és azok különbözősége (az OKM tekintetében) megmutatkozik-e a tanulók eredményeinek tekintetében. S amennyiben igen, ez miként befolyásolja az iskola tevékenységét? A vizsgálat során az OKM 2010, 2013 és 2016-os tanulói adatbázisát használtuk fel, és az eredményeket is ennek viszonylatában közöljük. Míg 2010-ben az iskolák 75% állította, hogy figyelembe veszik az OKM-et, addig 2016-ban ez a szám 82%. Azon iskolákban, ahol 2010-ben még nem, de később felhasználták a mérési információkat, ott mind matematika ($t=-2,722$ $p<0,05$), mind olvasás–szövegértés ($t=-3,162$ $p<0,05$) terén lényegesen jobban teljesítettek 2016-ban. A 6. évfolyamon végzett elemzések alapján elmondható, hogy azon iskolák, ahol a pedagógusok a gyakorláshoz felhasználják a korábbi feladatlapokat, szignifikánsan jobb eredményeket érnek el azokhoz képest, akik ezt nem teszik meg (2010: matematika $t=-3,211$, $p<0,05$; olvasás–szövegértés $t=-4,254$ $p<0,05$; 2013: matematika $t=-5,368$ $p<0,05$; olvasás–szövegértés $t=-6,033$ $p<0,05$; 2016: matematika $t=-4,545$ $p<0,05$; olvasás–szövegértés $t=-5,439$ $p<0,05$). Hasonló eredményt kaptunk akkor is, amikor a differenciált foglalkozásokhoz való felhasználást vizsgáltuk (2010: matematika $t=-3,310$ $p<0,05$; olvasás–szövegértés $t=-5,226$ $p<0,05$; 2013: matematika $t=-4,495$ $p<0,05$; olvasás–szövegértés $t=-4,872$ $p<0,05$; 2016: matematika $t=-2,412$ $p<0,05$; olvasás–szövegértés $t=-4,103$ $p<0,05$). Továbbá arra is fény derült, hogy azokban az iskolákban, ahol felhasználják a korábbi kompetenciamérések adatait, ott a pedagógusok értékelésében is szerepet játszanak az eredmények, és az erről való tájékoztatás is teljesebb.

Az eredmények rámutatnak arra, hogy az OKM beépült az iskolák mérés–értékelési kultúrájába. Azok jelentős része felhasználja a korábbi mérési információkat, s ahol ez megtörténik, ott lényegesen magasabb a tanulók teljesítménye. Mindemelett azonban a hatásmechanizmusok pontosabb megértéséhez további vizsgálatokra van szükség.